

5

דעת

סימן לב-לג

יחיה

קע

לומר לגוי שיעלה לאילן בשבת להביא שופר, ובעל כרחנו שהוא לצורך מחר, ואפילו הכי התירו שבות דשבות במקום מצוה. וגם הלום ראיתי במאמר מרדכי (סימן תרנה) שהעיר כן על דברי הטורי זהב מדברי השלחן ערוך (סימן שז סעיף ה'), וכתב, ומיהו יש לדחות, שהשלחן ערוך העתיק לשון זה מדברי הרמב"ם (בפרק ו' מהלכות שבת), ובדברי הרמב"ם אין להקשות דבר, כי לדבריו יש מקומות שתוקעים בשבת, כמו שכתב הרמב"ם (בפרק ב' מהלכות שופר הלכה ט'). ומרן בשלחן ערוך העתיק דבריו בכתבם וכלשונם, ולדוגמא בעלמא תפס כן. ומכל מקום לדעתי יש להקל. ע"כ. ולפי דבריו נראה גם מה שכתב הנודע ביהודה הנ"ל, שאף שבות דשבות במקום מצוה לא התירו בשבות רחוקה, והרי מרן השלחן ערוך התיר לומר לגוי לעלות בשבת לאילן להביא שופר לצורך מחר. ולפי דברי המאמר מרדכי נראה. והגאון אי"ש צדיק בספר גזע ישי (מערכת א' סוף אות קפ) כתב לתמוה על הנודע ביהודה מדברי הרמב"ם והשלחן ערוך הנ"ל, ומכאן דהתיר דבריו. ע"ש. ולפי האמור לא קשיא מידי. (ודרכו של המאמר מרדכי בזה בדברי מרן השלחן ערוך, לא נפלת ולא רחוקה היא, וכיוצא בזה כתב בשו"ת כנסת הגדולה אורח חיים סימן שיט הנהגות בית יוסף אות יב, ובספר מטה יהודה סימן תקפב סוף סק"ב, ובשו"ת וידבר משה חלק יורה דעה סימן יח, ובשו"ת רב פעלים חלק א' חלק יורה דעה סימן יז בד"ה ועוד איכא בנ"ד, ובספר משנה ברורה סימן שיח ס"ק סב. ועוד). ועל כל פנים מאחר שרוב הראשונים הנ"ל תפסו כדברי הירושלמי ששבות רחוקה אין להתיר לאפות ולבשל ביום המישי שהוא יום הראשון של יום טוב, אף על פי שעירב עירובי תבשילין, הכי נקטינן, ואפילו במקום אונס שאי אפשר לאפות ולבשל ביום ששי מאיזו סיבה שהיא, לא פלוג רבנן. וכתבסמת מרן החיד"א ושאר אחרונים. וכן נראה מסקנת התורת רפאל שם. וכן עיקר.

בסיכום: אסור לשחוט ולאפות ולבשל ביום המישי שהוא יום טוב הראשון לצורך השבת, אלא רק מיום ששי לשבת, שאין עירובי תבשילין מתירים אלא שבות קרובה לשבת, ולא שבות רחוקה. ואפילו במקום שיש אונס שלא יוכל לעשות צרכי שבת ביום ששי, אסור לעשותם ביום המישי, דלא פלוג רבנן.

סימן לג

שאלה: האם בזמן הזה יש מצות שמחה מן התורה ביום טוב על ידי אכילת בשר ושתית יין?

תשובה: כתב הרמב"ם בהלכות יום טוב (פרק ו' הלכה יז וי"ח) וזו לשונו: „שבעת ימי הפסח ושמנת ימי החג עם שאר ימים טובים כולם